

Yazar/Author

Osman TÜRK¹ Fatma KOÇ²

Makale Adı/Article Name

"Manzûme-i Ferâ'iz" de Geçen Birleşik Fiillerin Yapı Analizi

Structural Analysis Of Compound Verbs In Manzûme-i Ferâ'iz

ÖZ

Manzûme-i Ferâ'iz, hem Doğu Türkçesinin hem de Batı Türkçesinin dil özelliklerini bünyesinde barındıran-karışık dilli eserlerden biridir. Eser, Muhammed bin Abbas tarafından ortaya konulmuş manzum bir eserdir. Zengin kültür birikimi dolayısıyla hayatın çok farklı alanlarına pencere aralayan bu eser, dönemin en önemli özelliklerinden biri de İslam dininin çağlar üstü mesajlarından etkilenmesi ve bu etki dolayısıyla İslamî bir yönünün bulunmasıdır. Tematik olarak miras kavramının işlendiği eserde söz varlığı açısından Arapça ve Farsça sözcükler yoğunluktadır. Bu nedenle bir Arapça isim ve bir Türkçe fiilin bir araya gelerek oluşturduğu birleşik fiillere sıkça rastlanmıştır. Çalışma oluşturulurken Eyüp Sertaç Ayaz'ın Manzûme-i Ferâ'iz adlı eseri esas alınmıştır. Çalışmada eser içerisinde bulunan fiiller, tarama yöntemiyle tespit edilmiş ve sayısal olarak değerlendirilmiştir. Belirlenen birleşik fiiller yapılarına göre tasnif edilmiş ve metin numaraları ile verilmiştir. Ayrıca eserde yer alan fiillerin dizilim olarak farklı kullanımlara sahip olduğu ortaya konulmuştur. Ulaşılan veriler neticesinde eser içerisinde yer alan fiillerin sayısal verileri ve kullanım sıklıkları verilmiş ve bunun sonucunda belli çıkarımlara ulaşmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Manzûme-i Ferâ'iz, Karışık Dilli Eserler, Birleşik Fiil.

ABSTRACT

Manzûme-i Ferâ'iz, is one of the mixed language works that incorporates the linguistic features of both Eastern Turkish and Western Turkish. The work is a poetic work put forward by Muhammed bin Abbas. In the work in which the concept of inheritance is thematically handled. This work, which opens a window to many different areas of life due to its rich cultural accumulation, is one of the most important features of the period. In the work in which the concept of inheritance is thematically handled. Arabic and Persian words are concentrated in terms of vocabulary. For this reason compound verbs formed by an Arabic noun and a Turkish verb are frequently encountered. While creating the study the work of Eyüp Sertaç Ayaz named Manzûme-i Ferâ'iz was taken as a basis. In the study the verbs in the work were determined by scanning method and evaluated numerically. Compound verbs determined are classified according to their structures and given with text numbers. In addition it has been revealed that the verbs in the work have different uses as syntax. As a result of the data obtained the numerical data and given with text numbers. In addition it has been revealed that the verbs in the work have different uses as syntax. As a result of the data obtained the numerical data and usage frequencies of the verbs in the work are given and as a result it is aimed to reach certain inferences.

Keywords: Manzûme-i Ferâ'iz, Mixed Language Works, Compound Verbs.

¹ Dr., Harran Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi/Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, osmanturkgau@gmail.com ORCID: 0000-0002-9379-6225.

² Dr. kocfatma2708@gmail.com ORCID: 0000-0003-2736-5459.

Giriş

Türkçenin temel sözcük türlerinden biri olan fiil, Türkçe Sözlük'te, olumlu veya olumsuz olarak çekimli durumda zaman kavramı taşıyan veya zaman kavramı ile birlikte kişi kavramı veren kelime, eylem” olarak ifade etmiştir (TS, 2005: 700). Birleşik fiil ise, isim soyundan bir kelime ile biçim veya anlam bakımından kaynaşıp bütünleşen fiil olarak tanımlanmış ve *kaybol-*, *hasta ol-*, gibi örnekler vermiştir (TS, 2005, 283). Bu konuda en eski çalışmalardan birini yapan Gabain, birleşik fiilleri üç grupta ele almıştır: 1. Esas manayı taşıyan bir fiil ile yardımcı fiilden, 2. Bir esas fiil ile deskriptif (Tasviri fiil) fiilden, 3. Bir esas fiil ile modal bir yardımcı fiilden meydana gelmektedir (Gabain, 1953: 16-28).

Birleşik fiiller, bir ad ile bir yardımcı fiilin, iki ayrı fiil şeklinin yahut da ad soylu bir veya birden çok kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan ve tek bir kavrama karşılık olan fiil türleridir (Korkmaz, 2017: 199).

Ercilasun, birleşik fiiller terimini “Birleşik fiil bir kelime grubudur. Kelime gruplarında esas; anlamca bir bütünlük teşkil etmek ve cümle içinde tek kelime muamelesi görmektir. İster iki tarafı da fiil olsun, ister bir tarafı isim bir tarafı fiil olsun her birleşik fiil, tek bir kavramı karşılar.” şeklinde yorumlamıştır. (2014: 72).

Ergin, terimi “Birleşik fiil bir yardımcı fiille bir isim veya bir fiil şeklinin meydana getirdiği kelime grubudur.” şeklinde tanımlamıştır (2006: 386).

Özkan, birleşik fiilleri, “İsim unsuru önce, yardımcı fiil sonra gelmektedir. Bu birleşik fiillerde asıl anlamı isim unsuru üzerindedir. Yardımcı fiiller anlama etki etmemektedir. Yardımcı fiiller görevi isimleri fiilleştirmek ve onların çekimini sağlamaktır.” biçiminde tanımlamıştır (2019: 83).

Delice'ye göre fiil soylu kelimeler; iş, kılış, oluş gibi eylemleri karşılayan fiiller söz diziminin asıl belirleyicisi ve cümledeki anlamın yüklenicisidir. Sözcük türleri içerisinde çok önemli bir yeri olan fiiller günlük hayatta çok yoğun bir işleve sahiptir. Fiiller konusunda bulunan alt dallardan biri de birleşik fiillerin içerisinde yer alan yardımcı fiillerdir. Görevleri açısından diller, iki sözcük türüne sahiptir. Bunlar isim soylu ve fiil soylu olarak tasnif edilen kelimelerdir. Birleşik fiil, “bir yardımcı fiil veya yardımcı fiil gibi kullanılan öz anlamından boşanmış bir fiilin bir isme, isim öbeğine veya bir fiil şekline eklenmesiyle meydana gelen kelime birleşimidir (Delice, 2003: 24).

Karahan, birleşik fiili, isim unsurunun peşi sıra gelen yardımcı fiillerle kurulu olanlar, fiil unsurunun ardından gelen yardımcı fiille kurulu olanlar ve anlamca kaynaşmışlar olarak üçe ayırmıştır (1999: 36). Ediskun, “ikinci öbek”te ise bir ortaç üzerine getirilen ol- yardımcı fiili ile oluşturulan birleşikleri ele alıyor: başlama fiilleri (yapar ol- vb.), bitirme fiilleri (yapmış ol- vb.), davranma fiilleri (yapacak ol- vb.) (2005: 228).

Hatiboğlu, birleşik sözcükler, “birleşmiş olarak kullanılan yardımcı eylemler” “bir adla bir eylemden kurulan” ve “iki eylem kökünden kurulan ulaçlı” birleşik fiiller olarak sınıflandırıyor (1982: 43- 45). Hatiboğlu, ol- fiili ile kurulu birleşik yapıların birinci unsurunun ya müstakil veya bir isim unsuru ya da ortaç almış bir fiil unsuru olduğunu belirtiyor (Hatiboğlu, 1982, 106-107).

Birleşik fiiller, anlatımı daha kuvvetli kılmakla birlikte farklı yapıdaki sözcüklerle bir arada kullanılan fiiller dile ayrı bir zenginlik katmaktadır (Koç, 2020: 196). İncelenen metinde Arapça ve Farsça isim unsurlarıyla Türkçe kökenli yardımcı fiil unsurları birleşerek farklı birleşik fiil yapıları meydana gelmiştir. Bu yapıya metin içerisinde sıkça rastlanmıştır. Birleşik fiilde yer alan isim unsuru aynı zamanda bir ek alabilmiştir. Özellikle

ablatif ekinin belirgin bir şekilde kullanılması bu noktada dikkat çekicidir. Tespit edilen birleşik fiiller, tek bir yargıyı karşılamış ve yüklemleştirici bir işlevde kullanılmıştır. Birleşik fiiller 9 başlık içerisinde değerlendirilmiş ve dizilimlerine göre analiz edilmiştir.

Ferâiz kelimesi, *farîza* kelimesinin çoğuludur. *Farîza*, sözlük manası “bir şeyi belirlemek, takdir etmek, kesinleştirmek, pay ve parçalara ayırmak” anlamlarına gelen *farz* kelimesinden türemiştir. *Ferâiz* kelimesi, terim olarak terikenin yani ölen kimsenin geride bıraktığı maddi değeri olan mal ve hakların, mirasçılar arasında belirli kurallar çerçevesinde dağıtılmasını sağlayan ilmin adıdır. Bu kelime, mirasçıların alacakları mukadder nasip / belirli paylar anlamında da kullanılmaktadır. *Ferâiz* konusunda âlim olan kişilere *ferâzî*, *ferâizî*, *ferîz*, *ferrâz* denildiği gibi vârislerin hisselerini belirleyen hâkime de *fârizî* ismi verilmektedir (Güler, 2015: 1-2). Miras konusunu ele alan Manzûme-i Ferâ’iz, karışık dilli eserler içerisinde değerlendirilen nadide eserlerdendir. Dolayısıyla bu eserde, söz yapımı bakımından önem arz eden birleşik fiilleri analiz etmek, eserin söz konusu değerini bir kez daha ortaya koymaktadır.

Manzûme-i Ferâ’iz miras konusunu tam anlamıyla ele alan bir eserdir. Manzum olarak klasik yazım usulü ile besmele, hamdele ve salvele eserin adı belirtilmemiş, manzum olarak yazılması ve konusu dikkate alınarak Manzûme-i Ferâ’iz olarak adlandırılmıştır (Ayaz, 2016: 23). Daha önce belirtildiği gibi “Manzûme-i Ferâ’iz” *ferâ’iz* ilmini anlatan 1329 beyitlik manzum bir şerhtir (Ayaz, 2016: 24).

Manzûme-i Ferâ’iz Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmasına rağmen dil ve üslup özellikleri bakımından bu dönemin eserlerinden birtakım farklılıklar arz eder. Bu ayrılık özelliği iki konuda öne çıkar: Kıpçak Türkçesine ait morfolojik unsurlar, Arapça-Türkçe-Farsça karışımı cümleler (Ayaz, 2016: 31-32).

Kültür ve medeniyet birikimini gelecek kuşaklara taşıyan en önemli varlık dildir. Edebî eserlerin çeşitliliği ve niteliği ise bahsedilen bu birikimi yansıtan önemli bir göstergedir. Dil, toplumdaki herhangi bir değişikliğe karşı kayıtsız kalmaz ve değişikliklerden etkilenir. Dilin kendine mahsus gereksinimleri ve koşulları ile kendi çevresini ve yönünü belirler (Türk, 2020: 323). İnsanların yaşadığı toplum yapısıyla bağlantılı olarak bir yaşayış şekli ve dil yapısı vardır. Toplumların hafızasında yer alan ortak hazine nesilden nesile aktarılarak o toplumun düşünce yapısını hakkında bilgi sunmaktadır (Türk, 2020: 323). Oğuz boylarının ve diğer Türk boylarının Anadolu’ya göç etmesiyle birlikte meydana gelen kültürel ve sosyal etkileşim dil özelliklerinde de kendini göstermiştir. Söz konusu bu etkileşim karışık dilli eserlerin oluşmasını sağlamıştır. Hem Doğu Türkçesinin hem de Batı Türkçesinin ses ve şekil özelliklerini bir arada bulunduran eserler “*Karışık Dilli Eserler*” olarak tanımlanmaktadır (Koç, 2020: 56). Eski Anadolu Türkçesi döneminde yazı dili oluşumu yeni olduğu için Batıya göç eden Oğuz boyları kendi ağız özelliklerini eserlere yansıtmışlardır (Türk-Koç, 2021: 6).

Çalışmada Eyüp Sertaç Ayaz’ın yayımlanmış olduğu Manzûme-i Ferâ’iz adlı eser esas alınmıştır. Metin içerisinde 880 adet birleşik fiil tespit edilmiş ve bu birleşik fiiller dizilimlerine göre kategorize edilmiştir. Bu çalışmadaki amaç, karışık dilli eserler içerisinde yer alan birleşik fiilleri tespit etmek ve bu birleşik fiillerin farklı dizilimlerdeki yapılarını ortaya çıkarmaktır. Diğer bir amaç ise Türkçenin söz varlığının gelişmesine yardımcı olan birleşik fiillerin kuruluş biçimlerini belirlemektir. Türkçede yardımcı fiiller konusunda birçok araştırmacının tanımlaması mevcuttur. Birçok araştırmacı birleşik fiiller hakkında çeşitli fikirler öne sürmüştür. Dolayısıyla karşılaştırmaktan ziyade var olanlar üzerinden yola çıkarak eserde geçen yardımcı fiilleri tespit etmek daha da yerinde olacaktır.

1. İkileme+Yardımcı Fiil Dizilimi

Bir ikileme ve bir fiil unsurunun bir araya gelmesiyle oluşan birleşik fiillerdir. İkileme kısmı Türkçe kökenli sözcüklerden oluşmuştur. İncelenen metin içerisinde ikileme+yardımcı fiil diziliminden oluşan 2 adet birleşik fiil olduğu tespit edilmiştir.

1. *ayru ayru ƙal-* (43-b)
2. *birin birine ƙat-* (57-a)

2.Yardımcı Fiil+İsim Dizilimi

Bu birleşik fiil yapısı, sıradan “isim+birleşik fiil” yapısının tam tersi bir yapıya dönüşmesiyle oluşmuştur. Yani yardımcı fiil ismin önüne geçerek birleşik fiil yapısı oluşmuştur. Bu grupta yer alan birleşik fiillerin “*bir ol-*, *boz-* *dut-*, *eyle-* *id-*, *kal-*, *kıl-*, *ol-*, *vir-*” yardımcı fiilleriyle oluşmuştur. İncelenen metin içerisinde 56 adet “isim+birleşik fiil” yapısıyla oluşan birleşik fiil tespit edilmiştir.

1. <i>bir ol- ana</i> (39-a)	29. <i>ol- cedde şülsān</i> (72-b)
2. <i>bir ol- ata</i> (28-b)	30. <i>ol- āsān</i> (73-a)
3. <i>bir ol- ata</i> (29-a)	31. <i>ol- āşār</i> (9-b)
4. <i>bir ol- ata</i> (40-b)	32. <i>ol- bellü beyān</i> (37-a)
5. <i>bir ol-ata</i> (8-b)	33. <i>ol- bist ü çār</i> (19-b)
6. <i>boz- niżām</i> (85-b)	34. <i>ol- bulara enşibā</i> (41-a)
7. <i>dut- elde</i> (108-a)	35. <i>ol- bulara rāygān</i> (64-b)
8. <i>dut- tamām</i> (112-a)	36. <i>ol- cüdā</i> (59-b)
9. <i>dut-maz-sa cāyiz</i> (5-b)	37. <i>ol- der şümār</i> (15-b)
10. <i>ey+le mes ’elesin</i> (66-a)	38. <i>ol- ğinā</i> (41-b)
11. <i>id- fi’l-ƙazā</i> (96-b)	39. <i>ol- ihtitām</i> (115-a)
12. <i>id- ħükmi</i> (101-b)	40. <i>ol- inƙısām</i> (114-b)
13. <i>id- ƙısmeti girü</i> (103-a)	41. <i>ol- lā-cirem</i> (19-a)
14. <i>ƙal- bī kīl ü ƙāl</i> (6-a)	42. <i>ol- mā-beĳā</i> (100-b)
15. <i>ƙal- ħaĳir</i> (30-b)	43. <i>ol- mācerā</i> (103-a)
16. <i>ƙal- ’asir</i> (31-a)	44. <i>ol- mes ’ele</i> (68-a)
17. <i>ƙal- şoņa</i> (60-a)	45. <i>ol- mustaĳim</i> (16-a)
18. <i>ƙıl- ... i’tibār</i> (28-b)	46. <i>ol- nā-çār</i> (63-b)
19. <i>ƙıl- bularuņ maĳrecin</i> (64-b)	47. <i>ol- nişār</i> (97-a)
20. <i>ƙıl- der şümār</i> (21-b)	48. <i>ol- penc ü bār çehār</i> (52-a)
21. <i>ƙıl- dörd kez niżām</i> (16-b)	49. <i>ol- pīr</i> (31-a)
22. <i>ƙıl- iddi’ā</i> (43-b)	50. <i>ol- şümār</i> (51-b)
23. <i>ƙıl- ihtimām</i> (63-b)	51. <i>ol- şümār</i> (98-b)
24. <i>ƙıl- ihtiyār</i> (15-a)	52. <i>ol- vārisi</i> (96-b)
25. <i>ƙıl- ihtiyār</i> (19-a)	53. <i>ol- yesir</i> (31-a)
26. <i>ƙıl- ƙısmeti</i> (94-b)	54. <i>vir- cevāb</i> (106-a)
27. <i>ƙıl- ƙısmeti</i> (95-a)	55. <i>vir- cevābını</i> (102-a)
28. <i>ƙıl- tekrār</i> (98-b)	56. <i>vir- cüzā</i> (88-a)

Ayrıca metin içerisinde bu dizilimle oluşan birleşik fiillerin isim kısmının ek aldığı da tespit edilmiştir. Bu durum metnin anlamını ve metin içerisinde verilmek istenen mesajı daha da güçlü kılmıştır.

ey+le mes ’elesin (66-a), *vir- cevābını* (102-a)...

3. Arapça Tamlama+Yardımcı Fiil Dizilimi

Metin içerisinde “Arapça Tamlama+yardımcı fiil” dizilimiyle oluşan 17 adet birleşik fiil tespit edilmiştir. *Manzûme-i Ferâ’iz* adlı eser Eski Anadolu Türkçesi ile yazılmıştır ve bu dönemin dil ve üslûp özelliklerini muhafaza etmektedir. Bunun yanı sıra Arapça ve Farsça sözcüklere sıkça kullanılmış olup bu durum, birleşik fiillerin oluşumuna da yansımıştır. Dolayısıyla bu dizilimde yardımcı fiiller, Arapça ve Farsça sözcüklerle bir araya gelerek birleşik fiil oluşturmuşlardır. Bu bölümde yer alan yardımcı fiiller, *ol-* ve *eyle-* yardımcı fiilleridir.

1. *benü’l-a‘yân ol- (25-b)*
2. *beyne’s-selâşîn ‘aşirin id- (31-a)*
3. *bi’t-ḥulf ol- (6-a)*
4. *ḥazı’l-ünseyeyn ol- (11-b)*
5. *ḳabz u teslîm ol- (6-b)*
6. *milk-i Ken‘ân eyle- (2-a)*
7. *‘abd-i iḥsân eyle- (2-a)*
8. *rıḳḳ u ḳatlı u iḥtilâf u dîn ü dâreyn ol- (6-b)*
9. *şûls ü şûlsân ey+le- (87-a)*
10. *taḳdîr-i ḥâl ey+le- (107-a)*
11. *târümâr ey+le- (106-b)*
12. *ve’l-‘allât ol- (25-b)*
13. *ve’l-‘allât ol- (27-b)*
14. *ve’t-ta‘şîb ol- (12-b)*
15. *zевü’l-erḥâm ol- (28-b)*
16. *zевü’l-erḥâm ol- (29-a)*
17. *zû-rahm ol- (101-b)*

4.İsim+Ablatif Eki+ Yardımcı Fiil Dizilimi

“İsim+Ablatif Eki+ Yardımcı Fiil” yapısıyla kurulan 13 adet birleşik fiil yapısı tespit edilmiştir. Bu dizilimde isim ablatif ekini almış ve yardımcı fiil ile bir araya gelmiştir. Tespit edilen bu 13 birleşik fiil içerisinde *re’sinden ḳıl-* (64-a) ve *elinden alın-* (82-a) birleşik fiilleri dışında yer alan tüm birleşik fiiller, belirli bir sayı adına gelen ablatif ekiyle kurulmuştur. Bunun nedeni ise miras dağılımını konusunun sayı adlarıyla sıkı bir ilişki içerisinde olmasıdır. Bu bölümdeki yardımcı fiiller ise *ḳıl-*, *alın-*, *ol-* yardımcı fiilleriyle oluşmuştur.

1. *altıdan ḳıl- (119-a)*
2. *altıdan ḳıl- (66-b)*
3. *altıdan ol- (6-a)*
4. *bişden ḳıl- (64-b)*
5. *elinden al-ın- (82-a)*
6. *maḥrec altıdan ḳıl- (5-b)*
7. *on ikiden ḳıl- (37-a)*
8. *on ikiden ḳıl- (37-a)*
9. *on sekizden ḳıl- (74-b)*
10. *on sekizden ḳıl- (74-b)*
11. *re’sinden ḳıl- (64-a)*
12. *üçden ḳıl- (64-b)*
13. *üçden ol- (39-a)*

5.İsim+Hâl Eki+Yardımcı Fiil Dizilimi

“İsim+Ek+Yardımcı Fiil” yapısıyla kurulan 2 adet birleşik fiil tespit edilmiştir. İsmeye gelen ekler, iyelik ve belirtme ekleri olmuştur. Üçüncü kişi iyelik ekinin *n* ile birleşmesi, Eski Anadolu Türkçesinde sıkça karşılaşılmaktadır (Koç, 2020: 267). *Manzūme-i Ferā‘iz*’de de bu şekilde oluşan yardımcı fiile rastlanmıştır olup bu iki fiil metin numarası ile verilmiştir.

1. *zıkr+i+n ey+le-* (52-a)
2. *zıkr+i kııl-* (10-a)

6. İsim+Yardımcı Fiil Dizilimi

Bir isim ve bir fiil unsurunun bir araya gelmesiyle oluşmaktadır (Koç, 2020: 265) “İsim+Yardımcı Fiil” yapısı bölümünde 823 adet birleşik fiil tespit edilmiş olup metin içerisinde en fazla kullanım sıklığına sahip olan birleşik fiil dizilimi olduğu görülmüştür. Bu bölümdeki birleşik fiillerde isim unsurunun çoğunluğu Arapça kökenlidir. Bu noktada metin, İslam hukukuyla ilgili birçok sözcüğü ihtiva etmektedir. Ayrıca metnin dinî bir içeriğe sahip olması, birçok Arapça isim unsurunun yardımcı fiille birleşmesini sağlayan diğer bir faktördür.

Bir isim veya sıfat ile bir yardımcı fiil (et-, eyle-, ol-, kııl-, yap-, bul-, buyur)’in birleşmesinden oluşan fiillerdir (Vural-Böler, 2012: 244). Arapça kökenli isim unsurlarının Türkçe kökenli yardımcı fiillerle bir araya gelmesi, Türkçenin leksik ve semantik anlamda zenginleşmesine katkıda bulunduğunu söyleyebiliriz. İsim soylu sözcüğün yanına gelen yardımcı fiiller ise *ur-*, *id-*, *eyle-*, *kıl-*, *ol-*, *vur-*, *bir ol-*, *dur-*, *it-*, *kıl-*, *buln-*, *dut-*, *iver-*, *al-*, *vir-*, *gir-*, *işle-*, *göster-*, *uza(T)*-yardımcı fiilleridir.

1. <i>ad ur-</i> (38-a), (48-a), (53-a), (81-b),	<i>b)</i> , (92-b), (94-a)
(82-a)	25. <i>baş ol-</i> (106-a), (79-b), (87-a)
2. <i>ad vur-</i> (41-b)	26. <i>bāṭıl ol-</i> (6-b)
3. <i>aḥmās id-</i> (87-a)	27. <i>bāyın ol-</i> (69-b)
4. <i>aḥmās id-</i> (87-b)	28. <i>bellū ol-</i> (79-a)
5. <i>aḥz ey+le-</i> (107-a)	29. <i>beraber ol-</i> (64-b)
6. <i>altı kııl-</i> (76-b)	30. <i>beyān ey+le-</i> (102-b)
7. <i>altı kısım ol-</i> (33-a)	31. <i>beyān it-</i> (111-a)
8. <i>altuya vur-</i> (18-a)	32. <i>bir arada buln-</i> (46-a)
9. <i>art-uḡ ol-</i> (47-b)	33. <i>bir ol-</i> (11-b), (21-a), (2-a), (41-a),
10. <i>āsān eyle-</i> (2-b)	<i>(46-b), (72-b), (99-b)</i>
11. <i>āsān eyle-</i> (3-a)	34. <i>bist ol-</i> (73-a)
12. <i>aşıl kııl-</i> (72-b)	35. <i>biş biḡ kırk ey+le-</i> (57-b)
13. <i>aşl id-</i> (68-b)	36. <i>biş kısım ol-</i> (32-b)
14. <i>ata bir ol-</i> (28-a)	37. <i>bünyād id-</i> (30-a)
15. <i>ayru dur-</i> (88-a)	38. <i>bürhān eyle-</i> (3-a)
16. <i>āzād id-</i> (30-a)	39. <i>cāyız dut-</i> (5-a), (5-b), (5-b), (5-b)
17. <i>āzād it-</i> (30-a)	40. <i>cāyız ol-</i> (6-a)
18. <i>āzād ol-</i> (30-b)	41. <i>ced kııl-</i> (76-a)
19. <i>baḥş ey+le-</i> (96-a)	42. <i>cem^ç ey+le-</i> (117-a)
20. <i>baḥş id-</i> (98-a)	43. <i>cem^ç id-</i> (121-b), (29-b), (60-b),
21. <i>ba^çde-zīn kııl-</i> (16-b)	<i>(87-b), (94-b),</i>
22. <i>bar ey+le-</i> (108-b)	44. <i>cem^ç ol-</i> (38-a), (42-b), (42-b), (62-
23. <i>baş ey+le-</i> (104-a), (72-a), (90-b)	<i>b)</i>
24. <i>baş id-</i> (103-b), (116-b), (19-b), (88	45. <i>çehār ey+le-</i> (108-a)

46. *çehār ol-* (35-a)
 47. *da‘vī kııl-* (113-a), (62-b), (95-a), (95-b)
 48. *darb ey+le-* (116-b)
 49. *darb id-* (110-b), (111-a), (111-b), (48-b), (70-b), (77-b), (79-a)
 50. *darb it-* (107-b)
 51. *darb ol-* (106-a), (116-a), (14-b), (37-a)
 52. *darb ol-ın-* (104-a)
 53. *deyne i-ver-* (61-b)
 54. *dörd id-* (14-a), (52-b), (65-b)
 55. *dörd ol-* (10-b), (18-a), (19-b), (28-b), (35-a), (35-a), (37-a), (37-a), (37-b), (46-a), (5-b)
 56. *dörder kııl-* (17-a), (79-a)
 57. *du‘ā kııl-* (98-b)
 58. *ebdān id-* (89-b), (99-b)
 59. *efzāl ol-* (33-b)
 60. *ekfān eyle-* (3-b)
 61. *ekşer ol-* (34-b)
 62. *erba‘in ol-* (111-b)
 63. *erkān eyle-* (1-b)
 64. *erzān eyle-* (2-b)
 65. *erzāni kııl-* (102-b)
 66. *eşlās ey+le-* (94-a)
 67. *esr id-* (7-b)
 68. *etsā‘ id-* (60-a)
 69. *evlā dut-* (94-a), (94-b), (96-a)
 70. *evlād id-* (30-a), (30-b)
 71. *evlād ol-* (100-b)
 72. *fāni kııl-* (46-a), (46-a), (46-b)
 73. *farķ id-* (100-b)
 74. *farķ it-* (100-b), (94-b)
 75. *farż ey+le-* (109-b), (80-b), (88-b)
 76. *farż id-* (104-b), (106-a), (106-b), (115-a), (120-a), (122-a), (7-b)
 77. *farż ol-* (104-b), (11-b), (75-a)
 78. *farż ol-ın-* (61-a)
 79. *fāşıl bul-ın-* (8-b)
 80. *fehmi it-* (108-b)
 81. *fermān eyle-* (3-b)
 82. *fey id-* (121-b)
 83. *fıkr id-* (35-b), (77-a), (86-a)
 84. *ğavğa kop-* (7-b)
 85. *gerek ol-* (102-a)
 86. *girü kııl-* (17-b)
 87. *göz+ed-* (103-a), (69-b)
 88. *göz+et-* (100-b)
 89. *gözet-* (76-b)
 90. *gülistān eyle-* (2-b)
 91. *hacb ey+le-* (33-a), (34-a), (45-b)
 92. *hacb id-* (10-a), (10-a), (10-b), (23-a), (23-a), (33-b), (34-b), (34-b)
 93. *hacb it-* (25-b)
 94. *hacb kııl-* (72-a)
 95. *hacb ol-* (41-b), (45-a)
 96. *hācet ol-* (67-b)
 97. *hācib ol-* (23-a)
 98. *haķ vir-* (62-b)
 99. *hāl al-* (100-a)
 100. *halef id-* (101-b)
 101. *halţ ey+le-* (37-a)
 102. *halţ kııl-* (37-b)
 103. *harbī gir-* (7-b)
 104. *hāş ey+le-* (107-b), (43-a)
 105. *hāş ol-* (20-b), (29-a)
 106. *hāşıl ne ol-* (48-b)
hāşıl ol- (51-b), (52-b), (53-b), (55-b), (59-b), (61-a), (67-b), (73-a)
 107. *haşr id-* (64-b)
 108. *haşr it-* (112-b)
 109. *haşr ol-* (41-a), (41-b), (44-a)
 110. *haşr ol-ın-* (38-b), (53-b)
 111. *hatm ol-* (92-a)
 112. *hayf ol-* (31-a)
 113. *hayr id-* (122-a)
 114. *hıfz ey+le-* (91-b)
 115. *hırmān ol-* (26-b)
 116. *hilāf id-* (102-b)
 117. *hisāb ey+le-* (106-b)
 118. *hıms id-* (59-b)
 119. *hıms ol-* (87-b)
hükm ey+le- (105-a), (121-a), (122-a)
hükm id- (115-b), (118-b), (33-b), (34-a), (41-b), (56-b), (6-b), (94-a), (97-b), (99-b)
 120. *hükm it-* (3-a)
 121. *hükm ol-* (28-b)
 122. *hükmi kııl-* (30-a)
 123. *hüsrān eyle-* (2-a)
 124. *ışkāt eyle-* (20-b), (21-b)

125. *iskāf id- (11-b), (12-b), (13-a), (23-a), (9-a), (25-b)*
126. *icād id- (30-b)*
127. *icād kıl- (1-b)*
128. *içre kıl- (112-a)*
129. *iddihār ey+le- (108-a)*
130. *ide gör- (72-a)*
131. *iftihār ey+le- (108-b)*
132. *ihrāc id- (29-b)*
133. *ihrāc ol- (33-a)*
134. *ihrāz ey+le- (34-a), (9-a)*
135. *ihrāz id- (117-b), (27-a), (5-a), (99-a)*
136. *ihrāz it- (21-b)*
137. *ihsān eyle- (1-b), (3-b)*
138. *ihtilāf it- (118-b)*
139. *ihtilāf ol- (33-b)*
140. *ihtisār ey+le- (106-b)*
141. *ihtisār id- (105-a), (106-a), (107-b)*
142. *ihtisār it- (65-a)*
143. *ihtiyāc ol- (47-b)*
144. *ihtiyār ey+le- (107-b), (97-b)*
145. *iḥvān eyle- (2-a), (2-a)*
146. *iki dirhem ol- (61-b)*
147. *iki kıl- (69-b)*
148. *iki kısım ol- (6-b), (27-a), (32-b), (33-a)*
149. *iḳrār it- (113-b)*
150. *iltibās ol- (36-a)*
151. *imkān ol- (87-b)*
152. *inkisār ey+le- (106-b)*
153. *insān ey+le- (1-b), (2-a)*
154. *intişār ey+le- (107-a)*
155. *iñtizār ey+le- (107-b)*
156. *i'tibār ey+le- (107-a), (91-b)*
157. *i'tibār id- (103-a), (105-b), (99-b)*
158. *i'tibār it- (109-a)*
159. *i'tibār ol- (114-a)*
160. *i'tirāz it- (39-b)*
161. *i'tizār ey+le- (109-a)*
162. *irş al- (7-a)*
163. *irşād id- (30-a)*
164. *işbāt id- (4-a)*
165. *issi kıl- (76-b)*
166. *istilād id- (30-a)*
167. *istiḫrāt id- (30-b)*
168. *istivā ol- (94-b), (95-b)*
169. *iş işle- (2-b)*
170. *işāret ol- (41-b)*
171. *izhār kıl- (1-b)*
172. *kaḅz bul-in- (6-a)*
173. *kaḅz id- (100-a), (94-b)*
174. *kaḅz it- (6-a)*
175. *kaḅ ol- (81-b)*
176. *karār ey+le- (107-a), (107-b), (108-a)*
177. *kaḅdaş ol- (26-b)*
178. *katl id- (7-b)*
179. *kesr ol- (104-a), (104-b), (105-a), (105-a), (106-a), (109-b), (119-a), (119-a), (119-b), (50-a), (73-a), (74-a), (75-b)*
180. *kirḳ biş ol- (31-b)*
181. *kirḳ ol- (58-a)*
182. *kısm ey+le- (109-a), (91-a), (92-a), (92-a)*
183. *kısm id- (4-a), (85-a), (98-a)*
184. *kısm ol- (100-a), (116-a)*
185. *kısmet ey+le- (76-a), (76-b), (86-b), (97-a)*
186. *kısmet id- (62-a), (73-b)*
187. *kısmet kıl- (68-b), (72-b)*
188. *kısmet ol- (103-b), (58-b), (77-a), (97-a)*
189. *kısmet ol-in- (73-b)*
190. *kıyās ey+le- (71-a)*
191. *kıyās id- (101-b), (19-b), (56-a), (59-b), (71-b)*
192. *kıyās ol- (103-a)*
193. *kur'ān eyle- (3-b)*
194. *lafz ol- (4-b)*
195. *mā yebkā ol- (39-a)*
196. *maḍrüb ey+le- (18-a), (59-b)*
197. *maḍrüb id- (18-a)*
198. *maḍrüb ol- (16-b), (20-a), (69-a)*
199. *maḍrūba vur- (15-a), (16-b), (18-b)*
200. *maḥcüb ol- (94-a)*
201. *maḥfī kal- (101-b)*
202. *maḥlūt ol- (37-a)*
203. *maḥrec id- (72-b)*
204. *maḥrüm oğlu kal- (45-b)*
205. *maḥrüm ol- (33-b)*
206. *maḥşür ol- (41-a), (63-b)*
207. *maḥşüş kıl- (101-a)*
208. *maḥşüş ol- (40-b), (84-b)*
209. *maḥz ol- (9-a)*
210. *maḥzür ol- (106-a)*
211. *māl it- (83-a)*
212. *mālik ol- (30-b)*

203. *ma‘a’l-ğayr ol-* (27-a)
 204. *ma‘dūm ol-* (11-a), (11-a)
 205. *ma‘lūm it-* (122-a)
 206. *ma‘lūm ol-* (110-b), (116-b), (118-b), (33-b), (95-b)
 207. *meblağ ol-* (14-b)
 208. *meccān eyle-* (2-a)
 209. *men‘ey+le-* (26-a), (34-a)
 210. *mensūb ol-* (84-b)
 211. *merdūd ol-ın-* (117-a)
 212. *mes‘ele kııl-* (66-a)
 213. *mes‘ele kııl-ın-* (67-a)
 214. *mes‘eleteyn ey+le-* (65-b)
 215. *meşgūl ol-* (114-a)
 216. *meşkūk ol-* (118-a)
 217. *meşkūr kııl-* (2-b)
 218. *mevķūf ey+le-* (31-b), (88-b)
 219. *mevķūf id-* (113-a), (113-b), (115-a), (116-a), (116-a), (117-a), (121-a), (16-a), (16-b), (18-a)
 220. *mevķūf ol-* (110-a), (31-b), (32-b), (53-a)
 219. *mevķuf ol-ın-* (74-a)
 220. *mīrās ey+le-* (122-b)
 221. *mīrās ol-* (112-b)
 222. *mişl ol-* (18-b), (32-a)
 223. *muḥālif ol-* (99-b)
 224. *muḥtelif ol-* (100-a), (100-b), (7-b), (95-b)
 225. *muķābil id-* (61-b)
 226. *muķsem ol-* (60-a), (60-a)
 227. *mu‘tiķ ol-* (29-b)
 228. *mustaķim ol-* (17-b)
 229. *muvāfiķ ol-* (47-b)
 230. *mübāyin ol-* (14-b), (55-a), (57-a)
 231. *müdlī ol-* (94-b), (95-a)
 232. *mümkin ol-* (35-a), (36-a), (39-a)
 233. *müreceḥ ol-* (96-a)
 234. *müsāvi gör-* (99-a)
 235. *müsāvi ol-* (24-a)
 236. *müsellem ol-* (11-b)
 237. *müstağraķ ol-* (60-a)
 238. *müstaķim id-* (49-b)
 239. *müstaķim ol-* (51-b), (52-b), (68-a)
 240. *müstevī ol-* (85-b), (86-a), (86-a)
 241. *müşkil ḳal-* (81-a), (95-b)
 242. *müttefiķ ol-* (100-b)
 243. *mütteḥid ol-* (95-a), (96-a)
 244. *n‘ey+le-* (107-a)
 245. *n‘id-* (113-a), (119-a), (120-a), (120-a), (120-a), (121-a), (18-a), (26-a), (55-a), (57-b), (58-a), (61-a), (65-b), (68-a), (88-a), (94-b),
 246. *n‘it-* (26-a)
 247. *n‘ol-* (13-a), (70-b)
 248. *nā-çār ol-* (60-a)
 249. *naķl id-* (39-b)
 250. *naķl it-* (108-b)
 251. *naşīb ey+le-* (88-a), (98-a)
 252. *naşīb ol-* (53-b)
 253. *nażar kııl-* (119-b), (19-b), (31-b), (48-b), (54-b), (59-a), (68-b), (70-a), (70-a), (78-b), (87-b), (88-b)
 254. *nażar kııl-ın-* (66-b)
 255. *nażm ey+le-* (27-a), (83-a), (2-b)
 256. *nażm it-* (120-b)
 257. *ne kııl-* (113-a)
 258. *nefy kııl-* (77-a)
 259. *nehb id-* (7-b)
 260. *nışf it-* (24-a)
 261. *nışf ol-* (107-a), (13-b), (15-b), (19-a), (35-a), (36-b), (39-b), (43-a), (46-a), (46-a)
 262. *nisbet dut-* (17-a), (93-b)
 263. *nisbet ey+le-* (71-b)
 264. *nisbet id-* (20-a), (52-a), (71-b)
 265. *nisbet it-* (62-b)
 266. *nisbet kııl-* (114-a), (17-a), (18-b), (27-a), (49-a), (53-a), (84-b)
 267. *nisbet ol-* (8-b)
 268. *nisbet ol-ın-* (71-a)
 269. *nışyān eyle-* (3-a)
 270. *noķşān id-* (72-b)
 271. *‘add ey+le-* (111-a), (97-a)
 272. *‘add ol-* (37-b)
 273. *‘add ol-ın-* (46-b)
 274. *‘ahd ey+le-* (27-a)
 275. *‘aks ey+le-* (111-b)
 276. *‘ār ey+le-* (108-b)
 277. *‘ār it-* (108-b)
 278. *‘aşere ol-* (47-b)
 279. *‘avl id-* (111-a), (38-a), (41-b), (45-a), (45-a)
 280. *‘avl id-* (76-a)
 281. *‘avl it-* (44-b)

282. *‘avl ol-* (110-b), (115-b), (38-a), (38-b), (38-b), (38-b), (39-b), (40-a), (40-a), (41-a), (41-a), (42-a), (42-b), (42-b), (44-a), (49-b), (51-a), (77-a)
283. *‘ināyet kı1-* (120-b)
284. *on biş ol-* (32-a), (55-a)
285. *on kı1-* (85-a)
286. *on ol-* (49-a)
287. *otuz bir ol-* (45-a)
288. *‘üryān eyle-* (2-b)
289. *rāciḥ ol-ın-* (102-a)
290. *raḥmet ey+le-* (98-b)
291. *red ey+le-* (63-b)
292. *red id-* (121-a)
293. *red ol-ın-* (77-b)
294. *redd id-* (68-a)
295. *redd ol-* (14-a), (64-a), (69-a),
296. *redd ol-ın-* (65-b), (67-a)
297. *re ‘s id-* (107-a)
298. *re ‘s ol-* (59-b)
299. *resme ol-* (65-b)
300. *rızvān eyle-* (1-b)
301. *rivāyet göster-* (105-b)
302. *rub ‘ol-* (35-a)
303. *rü ‘ūs ol-* (71-b)
304. *sābiḳ ol-* (3-b)
305. *sābit ol-* (95-a)
306. *ṣabr ey+le-* (84-a)
307. *sākiṭ ey+le-* (9-a)
308. *sākiṭ ol-* (12-a), (12-b), (13-a), (26-b), (9-b)
309. *ṣānī Süleymān eyle-* (2-b)
310. *sa ‘y id-* (98-b)
311. *ṣat-un al-*(30-b)
312. *sehm id-* (106-b), (116-a)
313. *sekiz kı1-* (73-a)
314. *ṣiḥḥat bul-* (8-b)
315. *ṣiḥḥate ir-* (102-a), (94-a)
316. *sirāyet kı1-* (102-b)
317. *söz bir id-* (122-a)
318. *söz uza-d-* (86-a)
319. *söz uza-n-* (67-b)
320. *sulṭān eyle-* (2-a)
321. *şüret it-* (42-b)
322. *şüret kı1-* (15-b)
323. *şüret ol-* (52-a)
324. *süds ey+le-* (32-b)
325. *süds id-* (32-b), (32-b), (38-a),
326. *süds it-* (34-b)
327. *şülş ol-* (35-b), (65-a)
328. *şülşān ol-* (35-b), (36-b)
329. *şülşān ol-ın-* (24-a)
330. *şülşān ol-* (62-a)
331. *şümn id-* (38-a)
332. *şümn ol-* (34-a), (35-a)
333. *şart id-* (7-b)
334. *şart ol-* (113-a)
335. *şerḥ ey+le-* (91-b), (99-a)
336. *şerḥ id-* (21-a)
337. *şükr it-* (123-a)
338. *şümār ey+le-* (107-a), (108-a)
339. *şürü ‘ id-* (40-a)
340. *tafşil id-* (8-b), (95-b)
341. *tağyir kı1-* (26-a)
342. *taḥḳiḳ id-* (112-b), (114-b)
343. *taḥric it-* (110-a)
344. *taḥrīr id-* (122-b)
345. *taḥşiş it-* (8-a)
346. *taḳdīm ey+le-* (122-a)
347. *taḳdīm id-* (85-b)
348. *taḳdīm it-* (3-a)
349. *taḳdīm ol-* (27-a), (5-a)
350. *taḳdīr id-* (109-b), (115-a), (122-a), (88-b)
351. *taḳsīm ey+le-* (83-a)
352. *taḳsīm id-* (122-b), (31-a), (95-a), (96-a)
353. *taḳsīm ol-ın-* (90-b)
354. *taḳşir id-* (122-b)
355. *tamām ol-* (100-a), (104-a)
356. *tanşif ey+le-* (88-a), (94-b), (96-b)
357. *tanşif id-* (34-b), (35-a)
358. *tanşif ol-* (102-a)
359. *ta ‘bir id-* (122-a)
360. *ta ‘lil id-* (85-b)
361. *ta ‘rif id-* (122-a)
362. *ta ‘şib ol-* (117-b)
363. *tārümār ey+le-* (106-b)
364. *taşdik id-* (114-a)
365. *taşḥiḥ ol-* (80-b)
366. *taşiḥ id-* (61-b)
367. *taşiḥ ol-* (62-a)
368. *taşşih id-* (61-a)
369. *taşşih ol-* (90-a)
370. *taşvir id-* (122-a)
371. *taż ‘if ey+le-* (35-b), (35-b)
372. *taż ‘if id-* (94-a), (99-b)
373. *tebāyün ol-* (16-b), (57-a), (57-a), (69-b)
374. *tecrübe kı1-* (36-b)
375. *tedāḥul ol-* (19-b), (53-a)
376. *tedbir id-* (122-a)
377. *tefsir id-* (122-a), (122-b)
378. *tefsir it-* (6-b)

379. tefvîz id- (118-b)
380. tekmîl id- (25-a)
381. tekrâr id- (53-a), (67-b)
382. temâsül ol- (18-a)
383. temlîk ol- (6-a)
384. tenhâ kal- (11-b), (27-a)
385. te’hîr kııl- (84-a)
386. tercîh ey+le- (100-a)
387. tercîh id- (101-a), (27-b), (28-a), (28-a), (85-b)
388. tercîh it- (85-b)
389. tercîh ol- (27-b)
390. tercîh ol-ın- (24-a)
391. terk ey+le- (122-a)
392. terk id- (100-a), (76-b)
393. tertîb eyle- (20-a)
394. tesmiye kııl- (47-a)
395. tevâfuk ol- (46-b), (46-b), (57-a), (70-b)
396. tevcîh ol- (97-a)
397. timâr ey+le- (108-b)
398. tîmâr ey+le- (108-b)
399. tûs’ mislî ol- (62-b)
400. tûs’i ol- (62-a)
401. tarafeyn ol- (46-a)
402. tarh id- (63-a)
403. üç kısım ol- (27-a)
404. ümmehât ol- (1-b)
405. vâhid ol- (65-b)
406. vakf id- (107-a)
407. vâk’ı ol- (41-b)
408. var ey+le- (107-a)
409. vaşf id- (32-b)
410. vaşf ol-ın- (66-a)
411. vaşiyet eyle- (5-b), (5-b)
412. vaż’ id- (13-b)
413. vaż’ it- (74-a)
414. vaż’ ol- (64-a)
415. vech ol- (85-b), (87-b)
416. vefâ kııl- (27-a)
417. vefk ey+le- (88-b)
418. vefk ey+le-d- (58-b)
419. vefk id- (104-a), 106-a), (106-a), (107-a), (52-b), (54-b), (55-a), (57-a), (68-b), (70-a)
420. vefk ol- (48-b)
421. vefk ol-ın- (74-a), (88-b)
422. veşâyâ kııl- (3-a)
423. yardım it- (13-a)
424. yarî kııl- (2-b)
425. yeksân eyle- (3-a)
426. yig ol- (102-b), (74-b)
427. yigrek ol- (94-b)
428. yüz kırk ol- (58-a)
429. zâid id- (30-a)
430. zâid ol- (113-b)
431. zann it- (122-b)
432. zâr ey+le- (108-a)
433. zâr ol- (30-b)
434. zâyî’ it- (4-b)
435. zâyî’ ol- (6-b)
436. zî’f ey+le- (35-a)
437. zî’f id- (35-a), (35-b), (36-b), (36-b), (36-b), (36-b)
438. zî’f ol- (46-a), (46-a)
439. zürâr ey+le- (107-b)
440. zîk ol- (38-a)
441. zîkr ey+le- (100-a), (100-b), (105-a), (116-b), (117-b), (29-b), (35-a), (35-b), (36-a), (65-a), (76-a), (83-a), (11-a), (20-b), (22-a), (22-a), (22-a)
442. zîkr id- (24-b), (24-b), (35-a), (40-a), (43-a), (44-a), (76-a), (92-b),
443. zîkr it- (13-a), (33-b), (34-b), (87-
444. ziyâde ol- (82-a)

7.İsim+Bağlaç+Yardımcı Fiil Dizilimi

“İsim+Bağlaç+Yardımcı Fiil” yapısıyla kurulan 1 adet birleşik fiil tespit edilmiştir. İsim unsuru ile yardımcı fiilin arasına bir bağlacın girmesiyle oluşmuştur.

1. şulb dağı ol- (13-a)

8.Süreklilik Fiilleri

Metin içerisinde süreklilik fiili yapısıyla oluşan 2 adet birleşik fiil tespit edilmiştir. Bu birleşik fiiller, gör- yardımcı fiiliyle oluşmuştur.

- 1.vur-ı gör- (53-b)

- 2.id-e gör- (72-a)

9.Tezlik Fiilleri

Metin içerisinde tezlik fiili yapısıyla oluşan 1 adet birleşik fiil tespit edilmiştir.

1. deyne i-ver- (61-b)

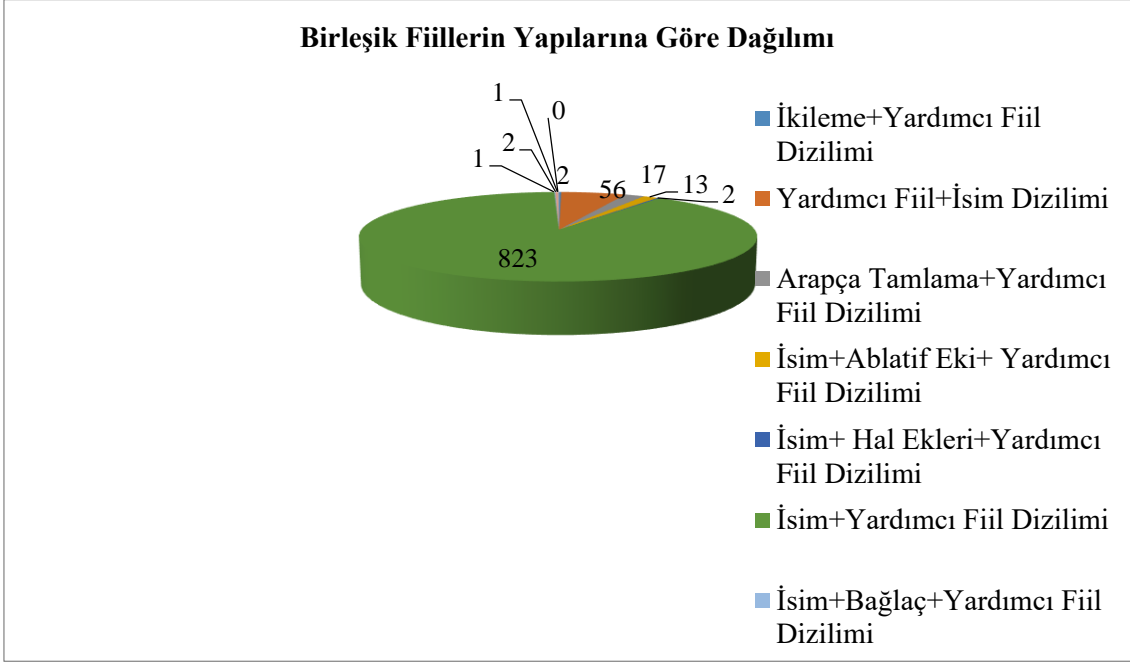
Sonuç

Birleşik fiiller, Eski Anadolu Türkçesi döneminde farklı yapılarda karşımıza çıkabilmektedir. Türkçe kökenli yardımcı fiillerle Arapça ve Farsça kökenli isim unsurları bir araya gelerek farklı yapılarda birleşik fiiller meydana gelmiştir. *Manzûme-i Ferâ'iz* adlı eserde geçen birleşik fiiller dizilimlerine göre analize tâbi tutulmuştur. Eser içerisinde yer alan Arapça ve Farsça kökenli isim unsurlarıyla Türkçe kökenli yardımcı fiiller bir araya gelerek birçok birleşik fiil oluşmuştur. Bu birleşik fiiller metin içerisinde farklı dizilimlerde kullanılmış olup isim ve yardımcı fiil aralarına sözcükler girmiştir. Ayrıca isim unsurları ek alarak yardımcı fiillerle birleşmişlerdir. Metin içerisinde tespit edilen birleşik fiiller 9 başlık altında incelenmiştir. Metinde tespit edilen birleşik fiiller içerisinde en yüksek kullanım sıklığına sahip olan dizilim, “isim+yardımcı fiil” dizilimidir. Ayrıca metin, Eski Anadolu Türkçesi döneminin dil özelliklerini muhafaza etmekte olup fonetik ve morfolojik açıdan değişiklikler saptanmıştır. Metinde toplam 880 adet birleşik fiil tespit edilmiştir. Bu birleşik fiiller dizilimlerine göre 9 başlık altında incelenmiş ve kullanım sıklıkları Tablo-1’de gösterilmiştir.

Birleşik Fiillerin Yapılarına Göre Dağılımı	Kullanım Sıklığı
1.İkileme+Yardımcı Fiil Dizilimi	2
2.Yardımcı Fiil+İsim Dizilimi	56
3.Arapça Tamlama+Yardımcı Fiil Dizilimi	17
4.İsim+Ablatif Eki+ Yardımcı Fiil Dizilimi	13
5.İsim+Ek+Yardımcı Fiil Dizilimi	2
6. İsim+Yardımcı Fiil Dizilimi	823
7.İsim+Bağlaç+Yardımcı Fiil Dizilimi	1
8.Süreklilik Fiilleri	2
9.Tezlik Fiilleri	1

Tablo-1

İncelenen birleşik fiillerin dağılımı ayrıca aşağıdaki grafikte gösterilmiştir:

Grafik-1

Tespit edilen birleşik fiillerin genellikle *kıl-*, *ol-*, *eyle-*, *id-*, *bir ol- dut-* yardımcı fiilleriyle kurulduğu görülmüştür.

Manzûme-i Ferâ'iz'de “yardımcı fiil+isim dizilimi” grubunda yer alan birleşik fiillerin anlamı kuvvetlendirdiği görülmüştür. Metinde anlatılmak isteneni daha etkili kılmada birleşik fiiller önemli bir rol oynamıştır.

Manzûme-i Ferâ'iz'de “isim+ablatif eki+ yardımcı fiil” yapısı farklı bir yapıda kurulan birleşik fiil olarak karşımıza çıkmıştır. Ayrıca bu birleşik fiillerin ikisi dışında diğerlerinin sayı adıyla kullanılması dikkat çeken bir yapı olmuştur.

Manzûme-i Ferâ'iz'de en az kullanım sıklığına sahip olan birleşik fiil dizilimleri şöyledir: “İkileme+Yardımcı Fiil Dizilimi”, “İsim+Ek+Yardımcı Fiil Dizilimi”, “İsim+Bağlaç+Yardımcı Fiil Dizilimi”, “Süreklilik Fiilleri”, “Tezlik Fiilleri”.

Kaynakça

Ayaz, E. S. (2016). *Manzûme-i Ferâ'iz*. Kesit Yayınları.

Delice, İ. (2003). *Türkçe Sözdizimi*. Kitabevi Yayınları.

Ediskun, H. (2005). *Türk Dilbilgisi*. Remzi Kitap evi.

Ercilasun, A. B. (2014). *Kutadgu Bilig Grameri: Fiil*. (2. Baskı). Akçağ Yay.

Ergin, M. (2006). *Türk Dil Bilgisi*. Bayrak Basımevi Yay.

Gabain, A. V. (1953). Türkçede Fiil Birleşmeleri. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 16-28.

Güler, M. (2015). *Türk Edebiyatında Manzum Ferâiz-Nâmeler*. [Yayınlanmamış Doktora Tezi] Cumhuriyet Üniversitesi.

- Karahan, L. (2010). *Türkçede Söz Dizimi*. Akçağ Yayınları.
- Hatiboğlu, V. (1982). *Türkçenin Söz Dizimi*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları. 317.
- Koç, F. (2020). Fatıha Tefsiri'ndeki Fiillerin Semantik Açından Değerlendirilmesi, *Uluslar Arası Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 9/22, s. 195-209.
- Koç, F. (2020). Karışık dilli eserlerin fonetik özellikleri üzerine bir değerlendirme. *Millî Kültür Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 55-68.
- Koç, F. (2020). Kitâb-ı Güzîde'de Geçen Birleşik Fiiller Üzerine Bir Değerlendirme. *Diyalektolog Ulusal Sosyal Bilimler Dergisi*, 24, 263-281.
- Korkmaz, Z. (2017). *Türkiye Türkçesi Grameri Şekil Bilgisi*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Özkan, M. (2019). Mahmûd b. Kâdî-i Manyâs'ın Gülistan tercümesinde söz yapımı-II. *Karabük Türkoloji Dergisi*, 1, 71-102.
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe Sözlük*. Türk Dil Kurumu.
- Türk, O. (2020). Kültürel Miras Olarak Hayvanların Atasözlerimize Kattıkları Anlam Üzerine Bir Değerlendirme. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 11 (44), (320-334).
- Türk, O. ve Koç F. (2021). *Anadolu Sahasında Yazılmış Karışık Dilli Eserlerde İsim Çekim Ekleri*. Sonçağ Yayınları.
- Vural, H. ve Böler, T. (2012). *Ses ve Şekil Bilgisi*. İstanbul: Kesit Yayınları.

Katkı Oranı Beyanı

Yazarlar makaleye eşit oranda katkı sunmuşlardır.

Çatışma beyanı

Makalenin yazarları, bu çalışma ile ilgili taraf olabilecek herhangi bir kişi ya da finansal ilişkileri bulunmadığını dolayısıyla herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığını beyan ederler.